

Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη]

Συντάσσω τη διαθήκη μου με σκοπό να χρησιμέψει η μικρή περιουσία μου και μετά το θάνατό μου για να συνεχιστεί το έργο που θεωρώ από τα πιο απαραίτητα για την καλλιέργεια του εθνικού μας πολιτισμού και την πνευματική πρόοδο του λαού μας. [...] Θέλω να ωφεληθούν κάπως από την περιουσία μου τα Ελληνοπούλα, γιατί αυτά βασανίζονται και ζημιώνουν από τη γλωσσική ακαταστασία που βασιλεύει στην παιδεία και στη ζωή μας.

Με αυτά τα λόγια ο Μ. Τριανταφυλλίδης αιτιολογεί στη διαθήκη του την απόφασή του να κληροδοτήσει την περιουσία του στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, για να δημιουργηθεί το Ίδρυμα που φέρει το όνομά του. Ο ίδιος ορίζει ότι σκοπός του Ινστιτούτου είναι «η επιστημονική καλλιέργεια και η προαγωγή της δημοτικής γλώσσας και της νεοελληνικής φιλολογίας, καθώς και η προαγωγή της παιδείας του ελληνικού λαού με κάθε πρόσφορο μέσο, και ειδικότερα με την έκδοση βιβλίων [...]». Την επιθυμία του διαθέτη κλήθηκαν να υλοποιήσουν οι Ν. Π. Ανδριώτης, Ι. Θ. Κακριδής, Στ. Καψωμένος, Εμμ. Κριαράς, Λ. Πολίτης, Α. Τσοπανάκης και Χ. Φραγκίστας, που αποτέλεσαν το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος.

Κατά την πρώτη δεκαετία από την ίδρυσή του ολοκληρώνεται η δημοσίευση των *Απάντων* του Μ. Τριανταφυλλίδη. Στη συνέχεια το Ινστιτούτο αναλαμβάνει την έκδοση σημαντικών έργων για την ελληνική γλώσσα, όπως το *Ετυμολογικό λεξικό της κοινής νεοελληνικής* του Ν. Π. Ανδριώτη, οι *Ιστορίες της ελληνικής* του Ν. Π. Ανδριώτη και του Στ. Καψωμένου και η *Νέα ελληνική γλώσσα* του Α. Mirambel. Ξεκινούν οι μεταφράσεις γλωσσολογικών εγχειριδίων, όπως τα *Στοιχεία γενικής γλωσσολογίας* του Α. Martinet, ενώ εγκαινιάζεται η σειρά για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης-ξένης γλώσσας με *Τα νέα ελληνικά για ξένους*.

Παράλληλα, στα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης, το Ίδρυμα συμβάλλει με το κύρος του, και κυρίως με τη δουλειά του, στην καθιέρωση της δημοτικής γλώσσας και στην υλοποίηση των αρχών της γλωσσοεκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του 1976 (προετοιμασία της πρώτης σχολικής γραμματικής της δημοτικής, μεταγλώττιση διοικητικών εγγράφων κ.τ.λ.). Αναλαμβάνει, επίσης, να συντάξει το *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής*, που εκδίδεται τελικά το 1998.

Η έκδοση αυτή σηματοδοτεί την έναρξη μιας νέας εποχής, καθώς το Ινστιτούτο προγραμματίζει και υλοποιεί ένα ευρύτερο εκδοτικό σχέδιο. Δημιουργείται μια σειρά πανεπιστημιακών εγχειριδίων, συνεχίζεται η σειρά γλωσσολογικών βιβλίων, προστίθενται σημαντικές φιλολογικές εκδόσεις, διευρύνεται η δραστηριότητα στον τομέα της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης-ξένης γλώσσας. Η *Μικρή νεοελληνική γραμματική* μεταφράζεται και εκδίδεται σε 14 γλώσσες. Το Ίδρυμα συμμετέχει στην έκδοση της *Ιστορίας της ελληνικής γλώσσας: από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα* του Α.-Φ. Χριστίδη, συνεργαζόμενο με το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Τέλος, η σειρά «Αρχαιογνωσία και αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση» φέρνει το Ίδρυμα ξανά κοντά στον μαθητή και τον καθηγητή του Γυμνασίου και του Λυκείου.

Τα τελευταία χρόνια, με την ευκαιρία της προετοιμασίας των τόμων Χρ. Τζιτζιλής (επιμ.) *Νεοελληνικές διάλεκτοι* και Α. Bartonek και Χρ. Τζιτζιλής (επιμ.) *Αρχαίες ελληνικές διάλεκτοι*, τίθενται οι βάσεις της ερευνητικής δραστηριότητας στον χώρο της νεοελληνικής και της αρχαιοελληνικής διαλεκτολογίας, η οποία έχει καταστήσει το Ίδρυμα το βασικότερο κέντρο μελέτης των διαλέκτων στη βόρεια Ελλάδα. Το Ινστιτούτο προετοιμάζει τη μετάφραση του *Ετυμολογικού Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας* του Ρ. Chantraine (επιμ. Δ. Χρηστίδης & Γ. Παπαναστασίου) και έχει αρχίσει να εκδίδει μία σειρά βιβλίων με κείμενα της πρώιμης νεοελληνικής λογοτεχνίας (επιμ. Α. van Gemenrt & Γ. Κεχαγιόγλου).

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

[Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη]

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Θεσσαλονίκη, 541 24

www.ins.web.auth.gr

τηλ.: 2310 997128, fax: 2310 997122

email: ins@phil.auth.gr